

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	فصل اول: کتاب الکترونیکی چیست؟
۳	مقدمه
۴	مفهوم کتاب الکترونیکی
۹	سیر تحول کتاب الکترونیکی
۲۰	تمایز بین کتاب الکترونیکی و کتاب کاغذی
۲۳	انواع کتاب‌های الکترونیکی
۴۰	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۴۱	خودآزمایی
۴۲	فصل دوم: نقاط قوت، کاستی‌ها و مشکلات کتاب الکترونیکی
۴۲	مقدمه
۴۲	نقاط قوت کتاب الکترونیکی
۵۱	کاستی‌های کتاب‌های الکترونیکی
۵۸	مشکلات کتاب‌های الکترونیکی
۵۹	ملزومات رونق بخشیدن به استفاده از کتاب‌های الکترونیکی
۶۲	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۶۲	خودآزمایی
۶۴	فصل سوم: نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای کتاب الکترونیکی
۶۴	مقدمه

صفحه	عنوان
۶۴	نرم افزارهای کتاب های الکترونیکی
۸۱	سخت افزارهای کتاب های الکترونیکی
۱۰۱	جمع بندی و نتیجه گیری
۱۰۲	خودآزمایی
فصل چهارم: از تولید تا توزیع کتاب الکترونیکی	
۱۰۴	مقدمه
۱۰۴	تولید کتاب الکترونیکی
۱۰۹	اشکال توزیع کتاب الکترونیکی
۱۱۳	راه های عرضه کتاب الکترونیکی
۱۲۹	جمع بندی و نتیجه گیری
۱۳۰	خودآزمایی
فصل پنجم: ارزیابی کتاب های الکترونیکی	
۱۳۱	مقدمه
۱۳۱	مراحل ارزیابی کتاب های الکترونیکی
۱۳۴	پروژه های ارزیابی کتاب های الکترونیکی
۱۳۵	فرایندهای ارزیابی کتاب الکترونیکی
۱۴۱	شاخص های ارزیابی کتاب الکترونیکی
۱۴۴	شاخص های ارزیابی کتاب های الکترونیکی آموزشی
۱۵۴	جمع بندی و نتیجه گیری
۱۵۴	خودآزمایی
فصل ششم: کتاب های الکترونیکی در کتابخانه ها	
۱۵۶	مقدمه
۱۵۷	مجموعه سازی کتاب الکترونیکی در کتابخانه ها
۱۷۱	معیارهای ارزیابی سازماندهی کتاب الکترونیکی
۱۷۲	اشاعه اطلاعات کتاب الکترونیکی در کتابخانه ها
۱۷۳	معیارهای ارزیابی اشاعه کتاب الکترونیکی

صفحه	عنوان
۱۷۳	مدیریت کتاب الکترونیکی در کتابخانه‌ها
۱۷۸	معیارهای ارزیابی مدیریت کتاب الکترونیکی
۱۷۹	کتاب چاپی یا الکترونیکی در کتابخانه‌ها
۱۸۱	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۸۲	خودآزمایی
۱۸۳	منابع
۱۸۸	نمایه

تقدیم به

آنان که، می‌خوانند و دانسته‌ها و خواننده‌ها را به دانش مبدل می‌سازند،
به ویژه آنان که نقدی بر خواننده‌ها دارند.

مقدمه

امروزه حضور فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی در تمامی جنبه‌های زندگی بشر سایه گسترانیده است. بسیاری از مفاهیم و اشیاء سنتی در محیط الکترونیکی، ویژگی‌های تازه‌ای را همراه با خصوصیت‌های قبلی خود به دست آورده‌اند. یکی از مهم‌ترین کالاهای فرهنگی که از گذشته دور شکل‌های مختلف و متفاوتی را با توجه به محیط خود کسب کرده، کتاب است. اگر به گذشته‌های دور بنگریم، کتاب‌ها از الواح گلین به الواح طوماری، سپس به الواح چرمین تبدیل شدند و در نهایت، اختراع تاریخ‌ساز چاپ به وسیله گوتنبرگ، نقطه عطفی در تولید کتاب به شکل کاغذی بود. هم‌اکنون در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات، شاهد حضور کتاب در محیط الکترونیکی بر روی محمل‌های گوناگون و در مدل‌های متنوعی هستیم. کتاب الکترونیکی همانند دیگر اعضای خانواده خود، نظیر مجله الکترونیکی، نقشه الکترونیکی و روزنامه الکترونیکی، دربردارنده خصوصیت‌ها و ویژگی‌های مخصوص به خود است. به علاوه، ناشران و جمیع کنندگان مختلفی نیز هم‌اکنون در عرصه نشر الکترونیکی در حال پیشرفت و پیشبرد خصوصیات کتاب الکترونیکی و کاربرپسند کردن آن هستند. یکی دیگر از ذی‌نفعان کتاب الکترونیکی در کنار کاربران، نویسندگان، ناشران و جمیع کنندگان، کتابخانه‌ها هستند که به فراهم‌آوری، سازماندهی و اشاعه اطلاعات کتاب‌های الکترونیکی می‌پردازند.

به دلیل فقدان کتاب جامعی در حوزه کتاب الکترونیکی و نیز با توجه به رشد و پیشرفت‌های روزافزون این حوزه در داخل و خارج از کشور، فقدان روش‌های اصولی نشر این گونه کتاب‌ها از سوی برخی افراد، عدم آشنایی و یا آشنایی نسبی خوانندگان با کتاب الکترونیکی، تألیف کتابی در زمینه کتاب الکترونیکی ضروری

است. به نظر می‌رسد کتاب حاضر نخستین کتاب به زبان فارسی با موضوع کتاب الکترونیکی باشد. هریک از بحث‌هایی که در این کتاب آمده است، خود می‌تواند به عنوان کتاب مستقلی به رشته تحریر درآید. پیشنهاد می‌شود، پژوهشگران ابعاد مختلف کتاب الکترونیکی را بررسی کنند و همگام با پیشرفت‌های صنعت نشر کتاب الکترونیکی در جهان، گام‌های نوی در این زمینه بردارند. مخاطبان اصلی این کتاب دانشگاهیان، پژوهشگران و سایر علاقه‌مندان به کتاب و فرهنگ کتاب حاضر هستند.

کتاب به زبانی ساده در شش فصل تنظیم شده است. در فصل اول مفهوم کتاب الکترونیکی، سیر تحول کتاب الکترونیکی، تفاوت کتاب الکترونیکی با کتاب کاغذی و انواع کتاب‌های الکترونیکی با رویکردی انتقادی بررسی شده است. در فصل دوم ویژگی‌های کتاب الکترونیکی نظیر قابلیت جستجو، قابلیت تعامل و برخی از مهم‌ترین مشکلات و کاستی‌های کتاب الکترونیکی نظیر حق مؤلف مورد بحث قرار گرفته است. در فصل سوم سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای مرتبط با کتاب الکترونیکی به منظور تولید، نشر و استفاده از آن، بررسی شده است. فصل چهارم درباره ابعاد مختلف تولید و توزیع کتاب الکترونیکی با در نظر گرفتن سهمیه‌داران این حوزه، یعنی ناشران و تجمیع‌کنندگان بحث شده است. در فصل پنجم، با توجه به اهمیت نشر کتاب‌های الکترونیکی مناسب برای استفاده کاربران، فرایند ارزیابی کتاب الکترونیکی مورد بررسی قرار گرفته و مهم‌ترین پروژه‌های انجام‌یافته در این زمینه معرفی شده است. در فصل ششم نیز عملکردهای مرتبط با کتابخانه و نیز کتابداران در خصوص کتاب الکترونیکی نظیر مجموعه‌سازی، سازماندهی، اشاعه و مدیریت اطلاعات بررسی شده است.

به منظور سهولت در یافتن کلیدواژه‌ها و موضوعات مورد نظر در متن کتاب، نویسندگان نمایه‌ای موضوعی تهیه کرده‌اند که در بخش پایانی کتاب آمده است. در پایان از همه خوانندگانی که وقت ارزشمند خود را به مطالعه این کتاب اختصاص می‌دهند، سپاسگزاریم و از آنان می‌خواهیم که نگارندگان را از پیشنهادهای سازنده خود بهره‌مند سازند.